

Võrumaa, Võru vald

Solda järve ja Orava järve

riigimetsa majandamise kava aastateks 2022-2031

Projekt

Koostaja: Tiit Timberg

märts 2022

Sisukord

<u>I Ülevaade Solda järve ja Orava järve metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest</u>	<u>3</u>
<u>II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel</u>	<u>8</u>
<u>III Metsade majandamise kava Solda järve ja Orava järve riigimetsades aastatel 2020–2030</u>	<u>9</u>
<u>IV Mõisted</u>	<u>14</u>

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleksid elujõulised, erinevas vanuses, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküpset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamus Eesti metsadest on poollooduslikud ehk inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike omalt poolt lisanud. Elujõulise metsa saamiseks järgnevad istutamisele metsakasvatustööd. Kui mets saab raieküpseks, siis puit raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Eesti tingimustes on kõige tulemuslikum uuendada metsa lageraiega, millega luuakse taimede kasvuks soodsad valgustingimused. Looduslikult on lageraiele sarnaseid tingimusi varem loonud põlengud ja tormid, mida täna aga esineb harvem ja väiksemal pindalal kui sada aastat tagasi.

Püsimetsamajandust pärsib Eestis enamasti metsade liigiline koosseis ja metsamuldade viljakus. Uue metsa kasvatamine vana metsa varjus on võimalik vaid väheviljakates männikutes, mida on Eestis vaid 6% metsamaast.

Metsa raiudes saame taastuvat ja keskkonnasõbralikku materjali, mida kasutame energia saamiseks, ehituses, mööblitööstuses, paberi tootmiseks ja paljuks muuks. Lisaks luuakse riigimetsas looduses liikumise võimalusi, kaitstakse loodusväärtusi ja kultuuriobjekte ning toetatakse teadusuuringuid.

Selleks, et säilitada Solda järve - Orava järve metsade püsimine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme kokku pannud riigimetsa majandamise kava aastateks 2022–2031.

I Ülevaade Solda järve ja Orava järve metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest

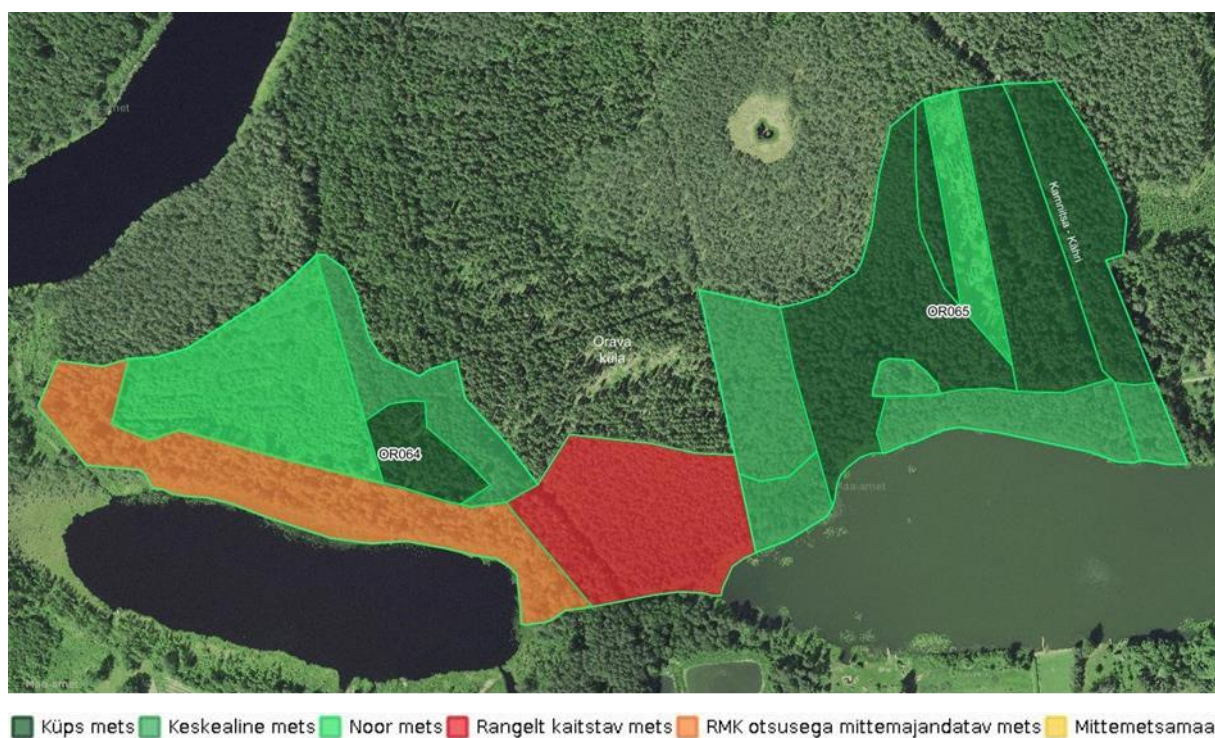
Solda järve ja Orava järve lähiümbruses asub RMK hallatavat metsamaad 14.9 ha (Tabel 1, kaart 1). Vääriselupaik (VEP) 1.9 ha asub looduskaitse rangeimas vööndis, kus mitte mingit metsa majandamist ei toimu. Solda järve kaldapuistu, pindalaga 2.1 ha on RMK oma otsusega arvanud majandamisest välja.

Majandatavat metsa on 10.9 ha, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega. Ala jagunemine (%) majandamise kategooriate lõikes on toodud joonisel 1.

Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine (ha).

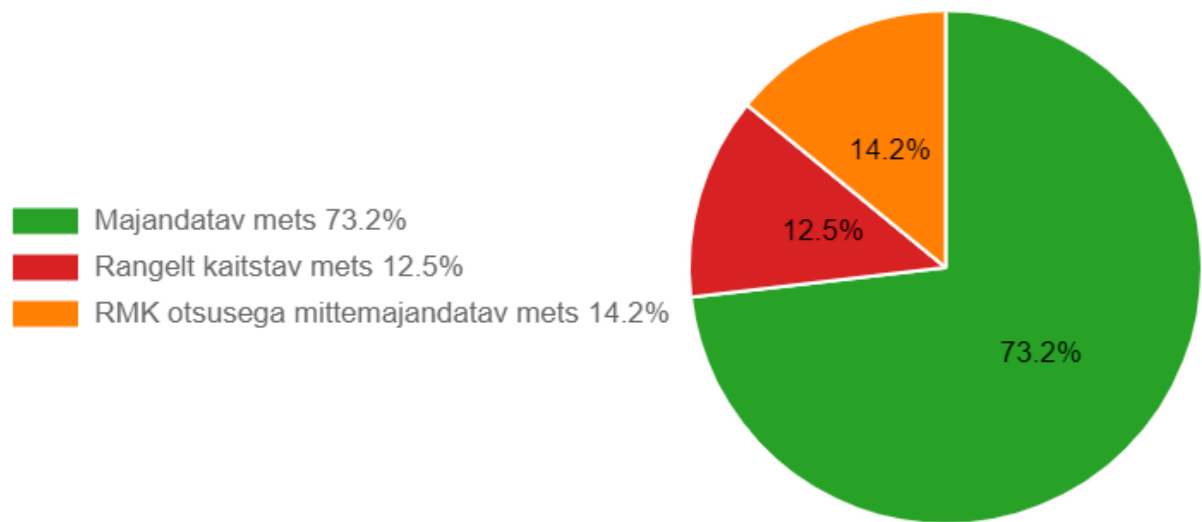
Rangelt kaitstav mets / VEP järvede vahel	1.9
RMK otsusega mittemajandatav mets / Solda järve kaldapuistu	2.1
Kokku	4.0
Majandatav mets	10.9
Kõik kokku	14.9

Nendest metsadest enamuse moodustavad männikud, järgnevad kuusikud. Kaasikud on esindatud vähesel määral. Alal kasvab ka väikesepinnaline (0.1 ha) lehisepuistu (Joonis 2).

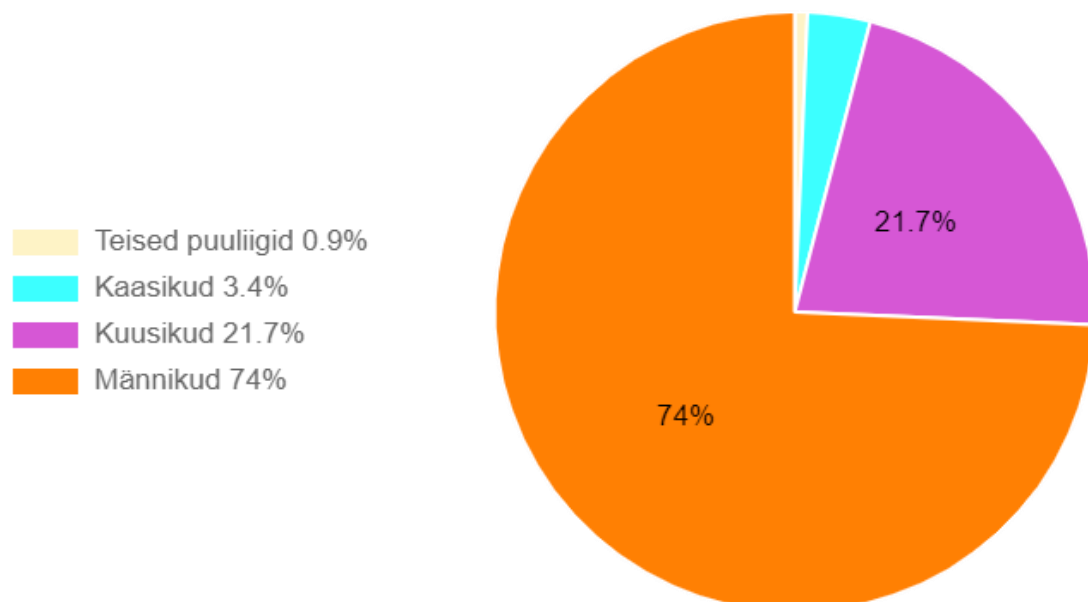

Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa 2022.

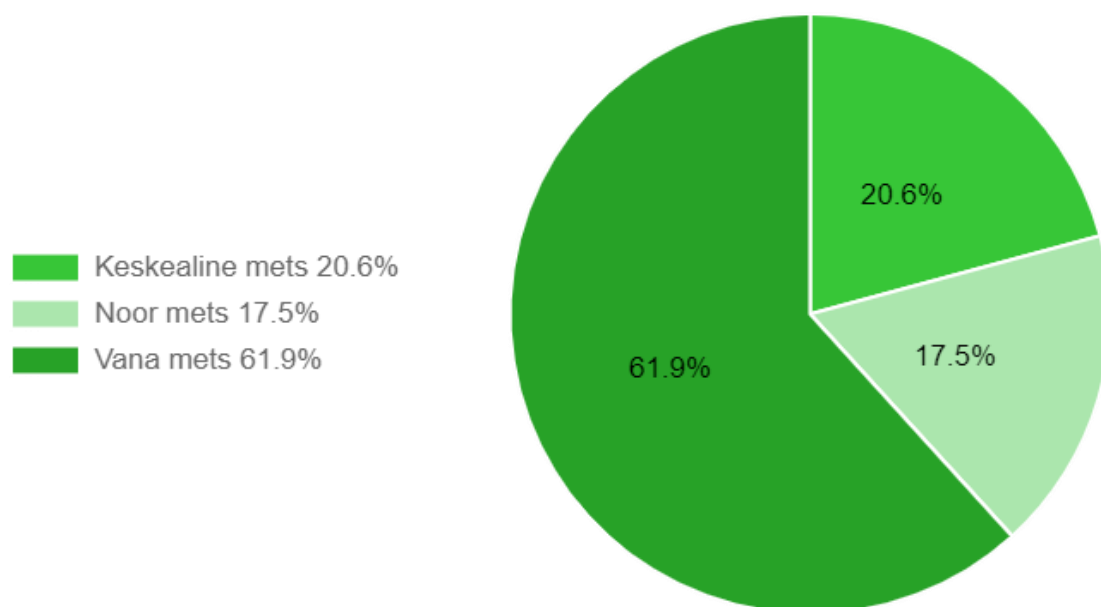
Metsade vanuselisest jaotusest, 2022 seisuga, annavad ülevaate joonised 2-5.

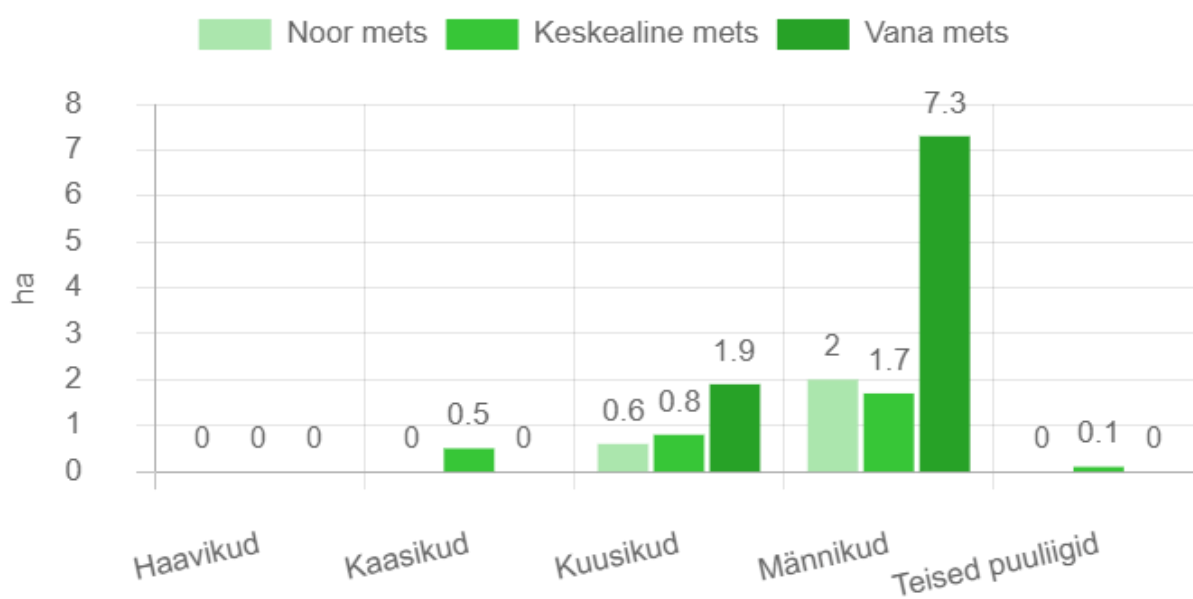
Joonis 1. Ala metsade jagunemine majandamise kategooriatesse (ha).

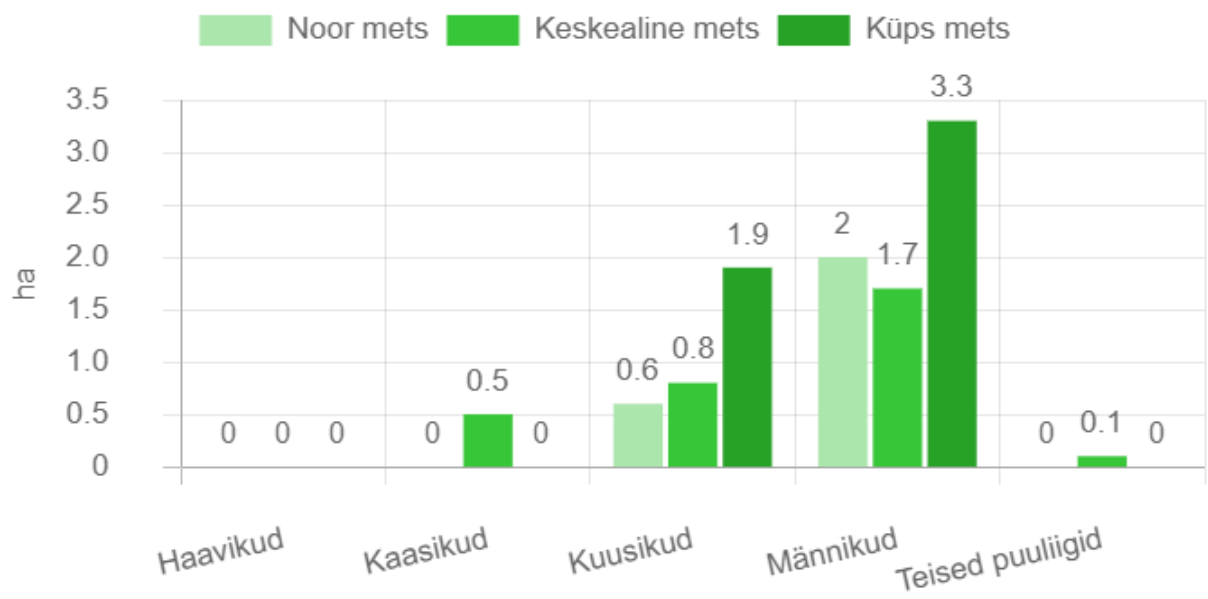
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) 2022.

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (%) 2022.

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa 2022.

Joonis 5. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa 2022.

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist sihiga tagada puistute ühtlasem jagunemine vanusegruppidesse.

- Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb.
- Raided planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva.
- Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid.
- Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

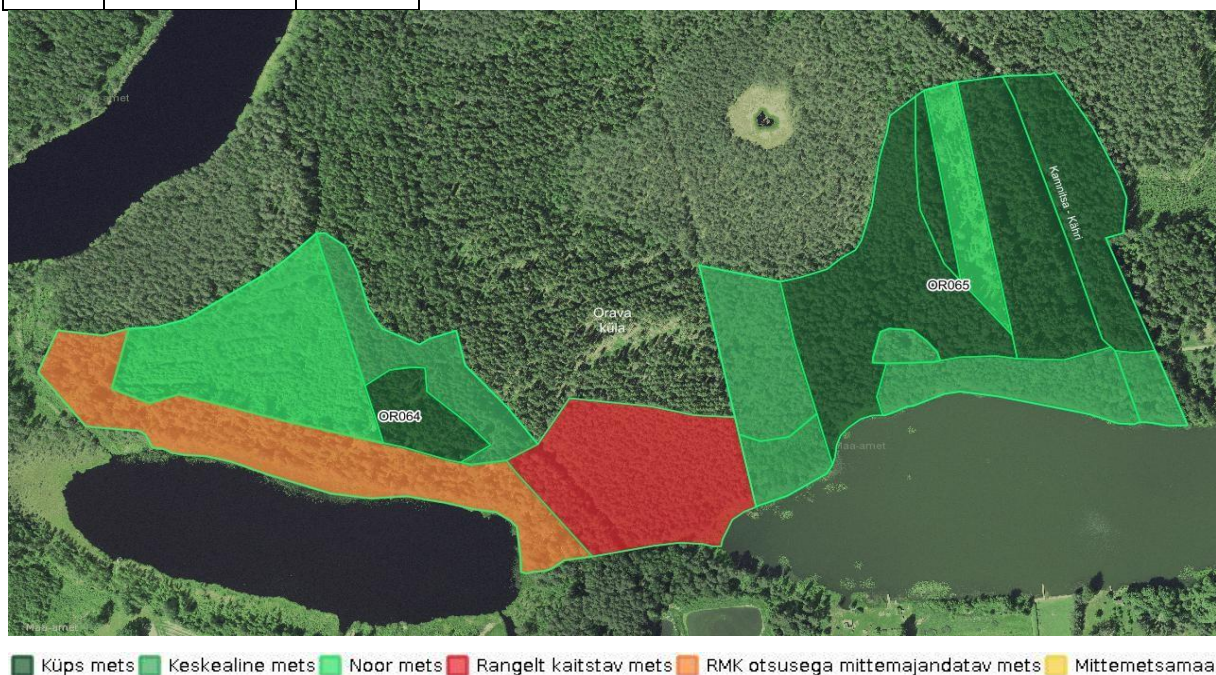
III Metsade majandamise kava aastateks 2022–2031

Käesoleva, 2022.aasta sügisel, raiutakse alal ürasekirüüstega kahjustatud keskealine puistu (OR064-24) ja korraline küpse metsa lageraie (OR065-16), milles samuti kuused ürasekirüüestest kuivanud. Harvendusraieid planeerime Orava järve äärsetesse tihedatesse männikutesse, et anda ülarinde valitsevatele mändidele suuremat kasvuruumi. Metsa uuendamisel kavandame kahjustatud kuusiku (OR065-16) asendamist kaasikuga, mis peaks andma metsaservale juurde tuulekindlust.

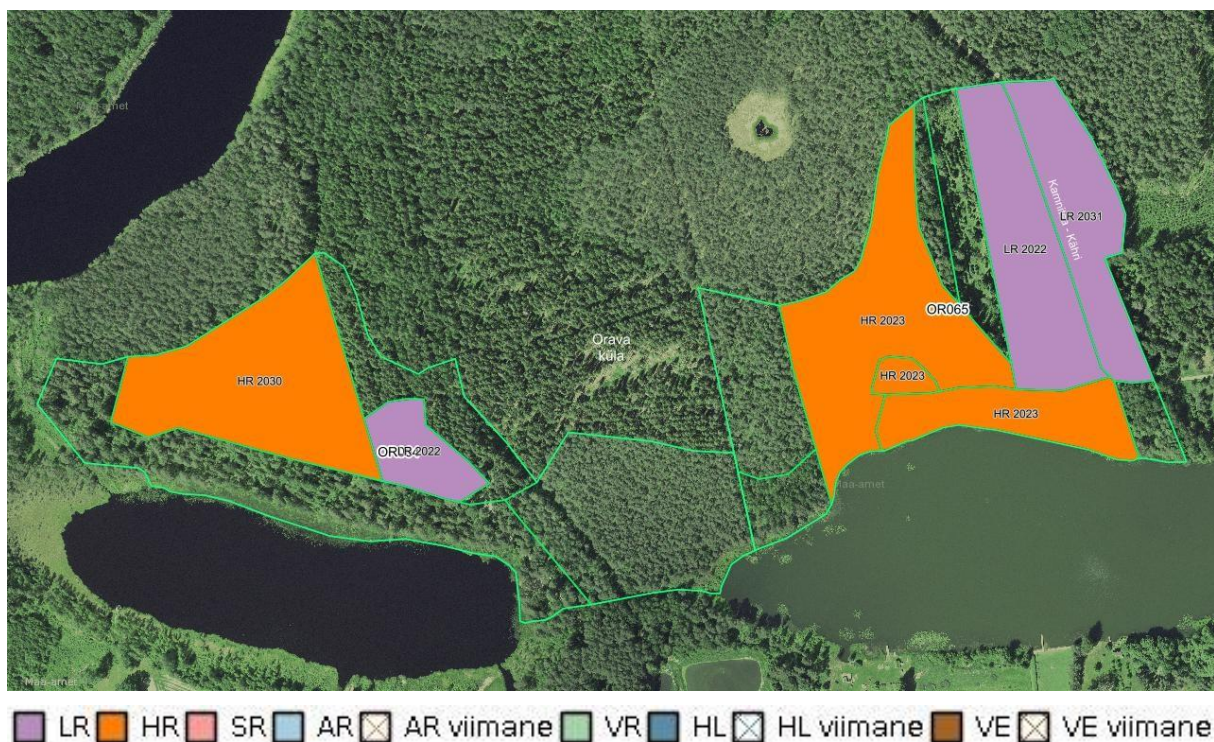
Raied plaanime teha, järgneva kümnendi jooksul aastatel 2022, 2023, 2030 ja 2031 (Tabel 2, Kaart 2, Tabel 3).

Tabel 2. Raiete pindala (ha).

Aasta	Harvendusraie	Lageraie
2022	0	1.90
2023	3.00	0
2030	2.00	0
2031	0	1.00
Kokku	5.00	2.90

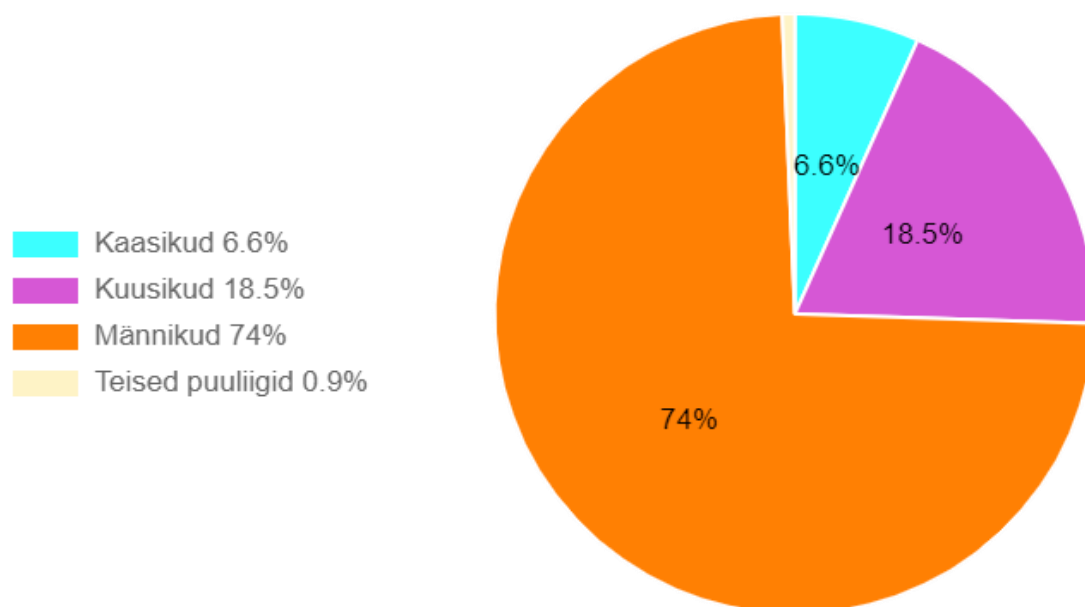
Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa 2022.

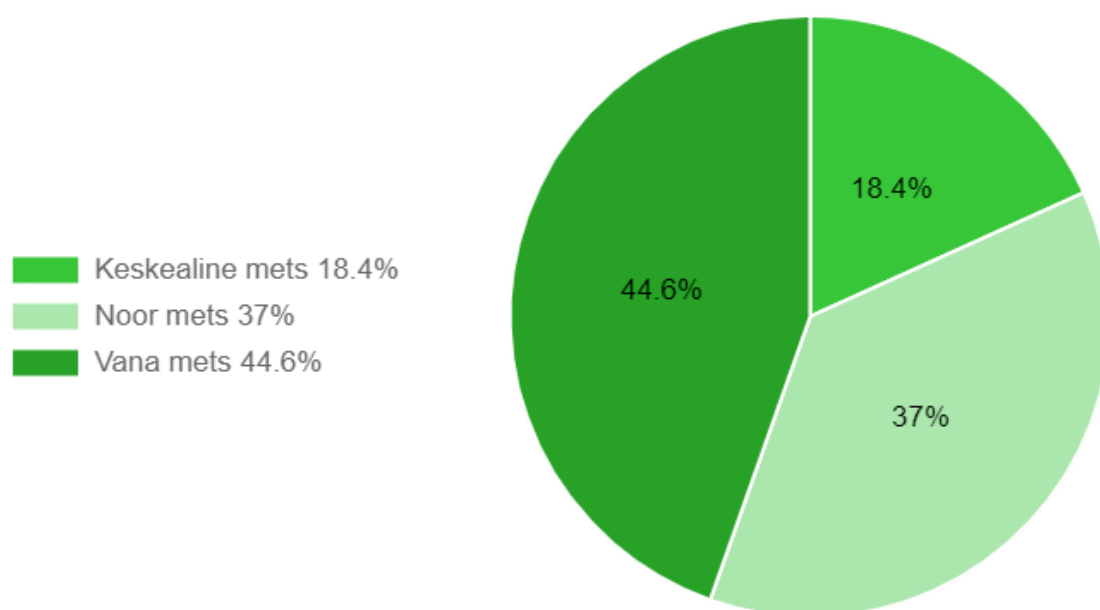
Kaart 2. Alal planeeritud raided aastateks 2022-2031.

Tabel 3. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga Solda järve ja Orava järve ümbruse riigimetsades.

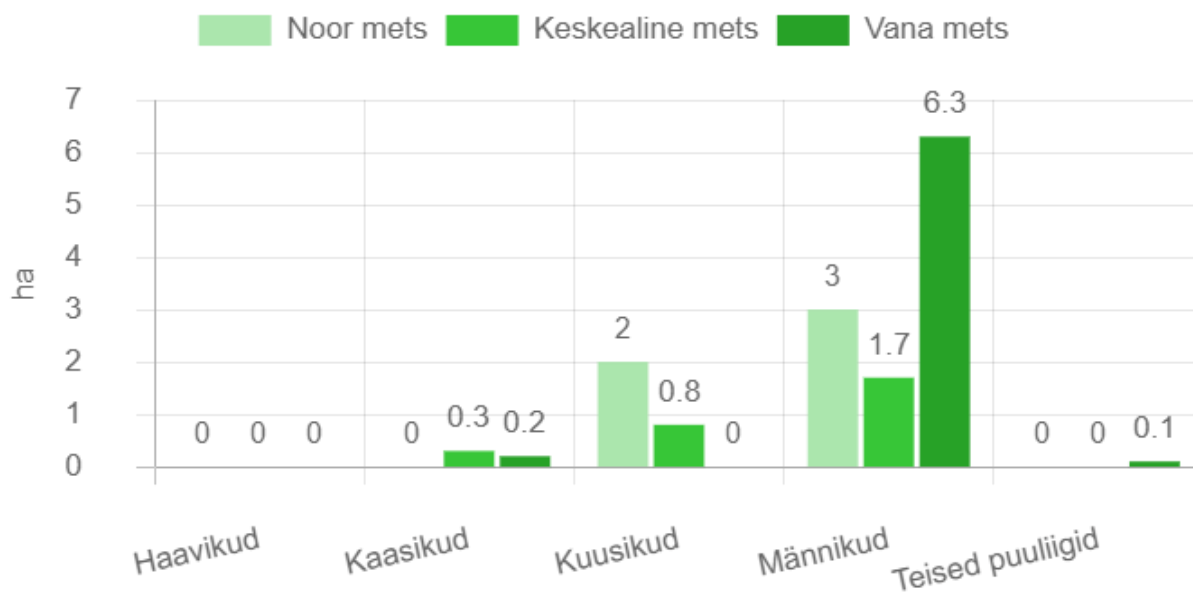
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala, ha
OR064	15	Männikud	HR	2030	-	2
OR064	24	Kuusikud	LR	2022	KS	0.5
OR065	14	Männikud	HR	2023	-	2.1
OR065	16	Kuusikud	LR	2022	KU	1.4
OR065	17	Männikud	LR	2031	MA	1
OR065	22	Teised puuliigid	HR	2023	-	0.1
OR065	23	Männikud	HR	2023	-	0.8

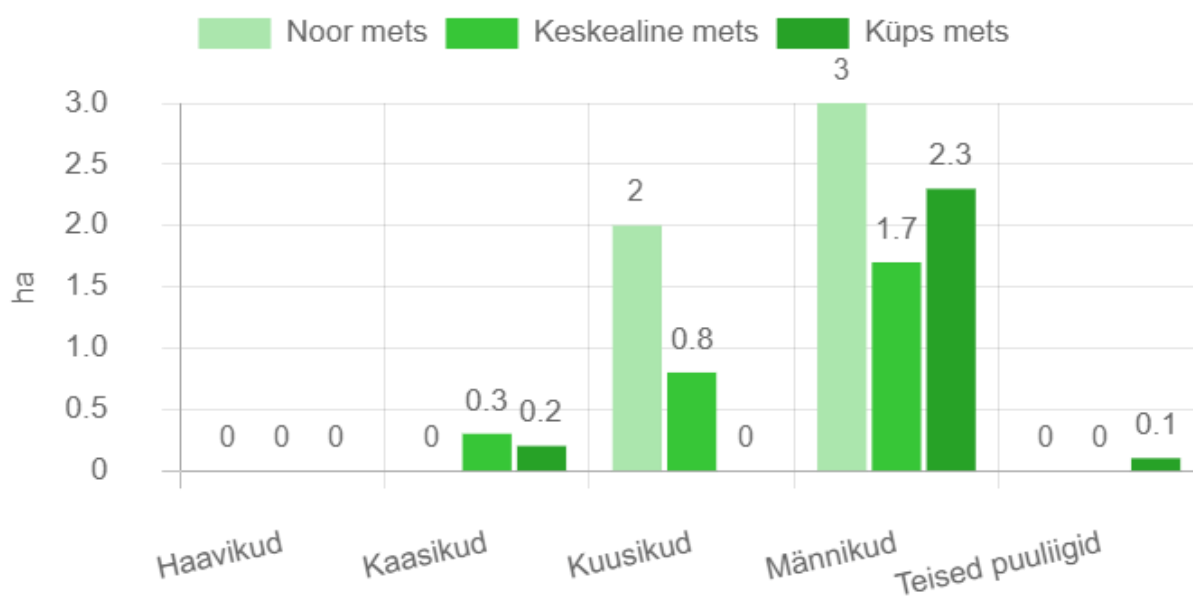
Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) aastal 2030.

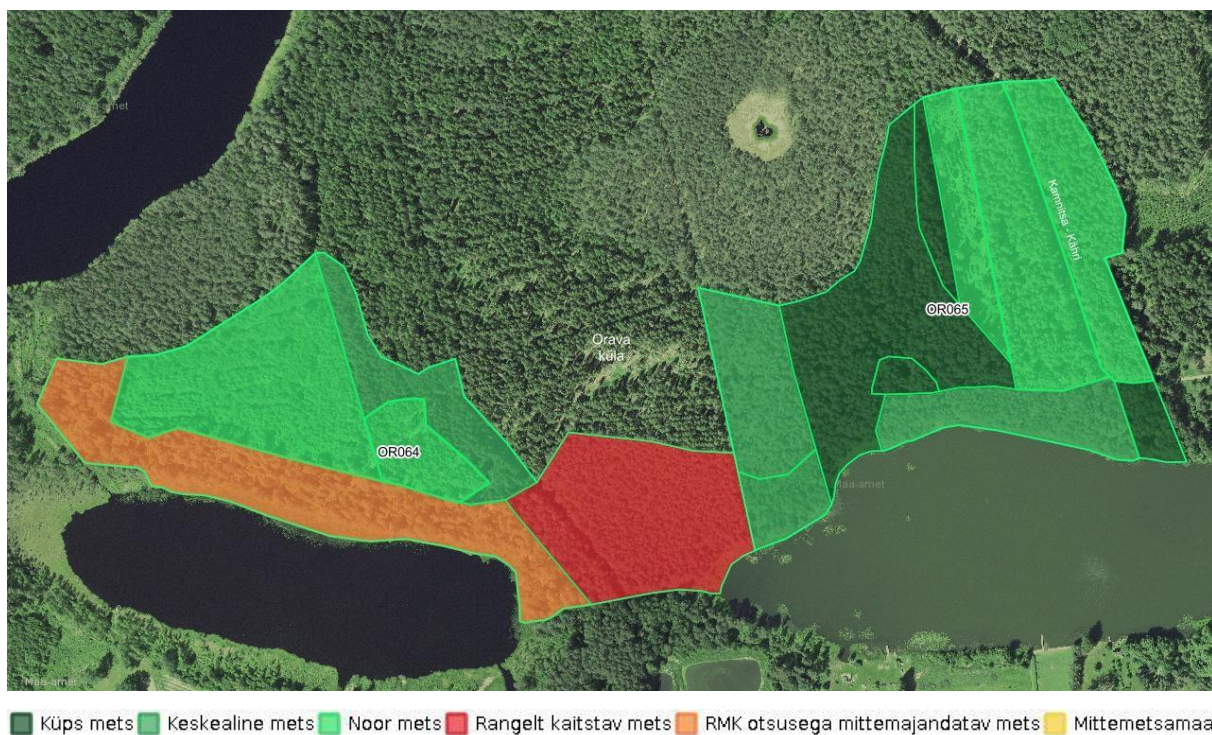
Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus aastal 2030 (%).

Joonis 8. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites aastal 2030.

Joonis 9. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus (ha) puuliikide kaupa aastal 2030.

Kaart 3. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2030.

IV Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie

- **Lageraie (LR)** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude või häiludena pikema aja jooksul. Turberaiete liigid on aegjärgne raie (**AR**), häilraie (**HL**) ja veerraie (**VE**).

Valikraiet (VR) tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja metsa on võimalik kasvatada ja kasutada püsimetsana. Mets raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie (**VA**), harvendusraie (**HR**) ja sanitaarraie (**SR**).

- Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse suurde metsa mittesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamusepuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.